

Vergaderjaar 2021–2022

**35 624**

## **Initiatiefnota van het lid Stoffer over «Dwang tegen vrouwen rond liefde, lijf en leven: maatregelen tegen internationale misstanden inzake draagmoederschap en abortus»**

**Nr. 10**

### **BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 november 2021

Met deze brief licht ik de uitvoering van de gewijzigde motie van de leden Klink en Hamelburg<sup>1</sup> toe over keuzevrijheid vrouwen rond abortus en het krijgen van kinderen, en hoe de motie het kabinetsbeleid inzake seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) inclusief hiv/aids ondersteunt. Het kabinet zet zich onverkort internationaal in voor keuzevrijheid inclusief het recht op veilige abortus door het verbeteren van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) inclusief hiv/aids. Deze inzet bestaat enerzijds uit financiering van maatschappelijke organisaties, INGO's, multilaterale instellingen en bilaterale programma's, en anderzijds uit stille en luide diplomatie via bilaterale contacten en in Europese en multilaterale fora.

Juist nu is het belangrijk op de bres te blijven staan voor keuzevrijheid en SRGR.

De COVID-19 pandemie heeft niet alleen tot veel directe gezondheids- en economische schade geleid. Het heeft ook gezorgd voor extra druk op de toch al beperkte toegang tot reguliere basisgezondheidszorg, vooral in ontwikkelingslanden, en dreigt de vooruitgang op het terrein van SRGR van de afgelopen decennia teniet te doen. UNFPA<sup>2</sup> schat dat sinds de COVID-19 pandemie 12 miljoen vrouwen geen toegang meer hebben tot anticonceptie, wat zou hebben geresulteerd in 1,4 miljoen extra ongeplande zwangerschappen. Als gevolg van COVID-19 nemen daarnaast moedersterfte, kindhuwelijken en tienerzwangerschappen toe, wat vooral de reeds meest kwetsbare jongeren, vrouwen en meisjes raakt. Keuzevrijheid komt verder onder druk te staan.

<sup>1</sup> Kamerstuk 35 624, nr. 7

<sup>2</sup> COVID\_Impact\_FP\_V5.pdf (unfpa.org)

Bijna de helft van de vrouwen wereldwijd kan niet zelf kiezen over het gebruik van gezondheidszorg of anticonceptie, of nee zeggen tegen seks<sup>3</sup>.

Het kabinet zet zich in om keuzevrijheid van vrouwen, meisjes en jongeren te vergroten door in te zetten op betere SRGR, via vier resultaatgebieden<sup>4</sup>. Om die resultaten te bereiken financiert het kabinet maatschappelijke organisaties, INGO's, multilaterale instellingen en bilaterale programma's. Belangrijke multilaterale partners zijn o.a. UNFPA, UNAIDS, Global Financing Facility (GFF) en de WHO. Voor het verbeteren van toegang tot veilige abortus werkt het kabinet vooral ook samen met maatschappelijke organisaties. Hieronder volgen een aantal voorbeelden.

In 2021 gingen de nieuwe SRGR Partnerschappen van start gefinancierd met EUR 309,7 miljoen voor vijf jaar (2021–2025), met daarin zeven strategische partnerschappen van maatschappelijke organisaties. Deze partnerschappen dragen bij aan capaciteitsversterking van maatschappelijke organisaties zodat zij effectief kunnen pleiten en beïnvloeden om universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten te bereiken. Daarbij hoort ook pleitbezorging voor toegang tot veilige en legale abortus in landen waar abortus ingeperkt, slecht of niet toegankelijk is en waar veel vrouwen en meisjes sterven als gevolg van onveilige abortus. Onderzoek van het Guttmacher Institute<sup>5</sup> wijst uit dat in landen waar abortus illegaal of beperkt is, niet minder abortussen plaatsvinden dan in landen waar dat legaal is, maar abortussen vaker onveilig worden uitgevoerd. Wereldwijd eindigt ongeveer 56% van de ongeplande zwangerschappen in een abortus, waarvan ruim de helft onveilig is.

Het kabinet financiert ook internationale NGO's zoals IPPF en Ipas, die zich inzetten voor keuzevrijheid. Zo pleit Ipas bij overheden in Afrika, Azië en Latijns Amerika om, binnen de nationale wettelijke kaders, veilige abortuszorg te integreren in bredere gezondheidszorg, voor het ontwikkelen van richtlijnen voor veilige abortuszorg en voor het opheffen of verzachten van nationale wettelijke beperkingen voor veilige abortus. Daarnaast traint Ipas abortuszorgverleners en draagt bij aan betere toegang tot middelen en medicijnen die nodig zijn om veilige abortus uit te kunnen voeren.

Voorbeelden van bilaterale programma's die het kabinet financiert op dit terrein zijn de financiering van DKT Ethiopië, dat o.a. medicijnen voor abortus aankoopt en informatie verspreidt, klinieken ondersteunt, medisch personeel traint en via een telefoonlijn informatie en doorverwijzingen aanbiedt. En in Burkina Faso, waar Nederland het project «Saver La Vie» van Pathfinder steunt, dat onder andere door opleiding en capaciteitsversterking van dienstverleners bijdraagt aan sterkere gezondheidszorgdiensten op het gebied van «family planning» en veilige abortus.

Nederland wordt internationaal erkend voor haar diplomatieke inzet voor keuzevrijheid en SRGR inclusief veilige abortus. Deze inzet blijft belangrijk, vooral nu, omdat de druk op vrouwenrechten, gendergelijkheid en

<sup>3</sup> Bijlage bij Kamerstuk 35 623, nr. 9

<sup>4</sup> (1) Grotere keuzevrijheid voor jongeren met betrekking tot hun seksualiteit, door bijvoorbeeld toegang tot seksuele voorlichting te verbeteren.

(2) Betere toegang tot anticonceptiemiddelen en medicatie, waarmee vrouwen, meisjes en jongeren o.a. zelf kunnen bepalen of, wanneer en hoeveel kinderen te krijgen.

(3) Betere publieke en private gezondheidszorg voor seksuele en reproductieve gezondheid, met inbegrip van veilige abortussen.

(4) Meer respect voor de seksuele en reproductieve rechten van groepen die deze rechten momenteel worden ontnomen.

<sup>5</sup> Unintended Pregnancy and Abortion Worldwide | Guttmacher Institute

keuzevrijheid wereldwijd toeneemt, ook binnen de Europese Unie en bij de Verenigde Naties. Verschillende landen trachten om bestaande al decennia-oude afspraken hierover af te zwakken. Het kabinet vindt dit zorgelijk en werkt daarom samen met gelijkgezinde landen om deze afspraken te verdedigen. Binnen de Europese Unie gaat dat concreet om het bewaken van afspraken en Europese waarden over vrouwenrechten, gendergelijkheid en SRGR.

Bij de Verenigde Naties zet Nederland zich in voor het bevorderen van de keuzevrijheid en SRGR. Tijdens de 54<sup>ste</sup> Commission on Population and Development in april 2021 steunden, mede door inzet van Nederland, ruim 80 landen een gelijkgezindenverklaring over SRGR en gendergelijkheid, en werd voor het eerst in 5 jaar een inhoudelijke resolutie met consensus aangenomen met daarin krachtige verwijzingen naar SRGR. Tijdens de 47<sup>ste</sup> Mensenrechtenraad in juni 2021 initieerde Nederland samen met Frankrijk en Mexico ook zo'n gelijkgezindenverklaring die met brede steun uitgesproken werd. En tijdens de 48<sup>ste</sup> Mensenrechtenraad in september 2021 initieerde Nederland een resolutie over kindhuwelijken, waarin landen worden opgeroepen om toename aan deze schadelijke praktijk ten tijde van crises (inclusief COVID-19) te voorkomen. Deze resolutie is met consensus werd aangenomen.

Het kabinet zal deze sterke internationale rol, met name die bij de Europese Unie en de Verenigde Naties, voortzetten. Zo zit Nederland in het organisatiecomité (Bureau) namens de groep van West-Europese en andere landen (WEOG) voor het organiseren van de 55<sup>ste</sup> sessie van de Commission on Population and Development in april 2022, en zal Nederland de mensenrechtenresolutie over Geweld Tegen Vrouwen van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties samen met Frankrijk initiëren in het najaar van 2022.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,  
Th.J.A.M. de Bruijn